

Lakisääteisen sosiaalipäivystystoiminnan siirtäminen maakunnalliseksi 1.1.2020 alkaen - lausuntopyyntö kunnille 31.8.2019 mennessä

Kuopion seudullisen sosiaalipäivystyksen ja Ylä-Savon SOTE –kuntayhtymän sosiaalipäivystyksen kuntien johto on toteuttanut selvityksen sosiaalipäivystyksen lakisääteisestä järjestämisestä maakunnallisena (ml. Joroisten kunta) 1.1.2020 alkaen. Selvitysraportti on liitteenä. Kuntien sosiaalipäivystyksen ohjausryhmä ja Ylä-Savon SOTEn kuntien sosiaalihoito ehdottavat, että 1.1.2020 siirrytään maakunnalliseen ”sosiaalipäivystys etulinjassa”-malliin selvityksen mukaisesti Kuopion kaupungin järjestämänä.

Maakunnallisessa mallissa sosiaalipäivystys ottaa 24/7 vastaan kaikki sosiaalihuollon päivystykselliset yhteydenotot, jolloin ensiarvio ja päätökset toimenpiteistä ovat sosiaalipäivystyksen vastuulla. Sosiaalipäivystyksessä tehdään yhteydenotosta kiireellisyysarvio (A-B-C –luokituksen mukaisena). Sosiaalipäivystäjä tekee tarvittaessa tiivistä yhteistyötä kunnan sosiaalitoimen kanssa ja jalkautuu tarpeen mukaan tehtävälle. Sosiaalipäivystäjällä tulee olla viranhaltijan toimivalta sekä päätösoikeus. Maakunnallinen malli edellyttää yhden maakunnallisen työparin lisäksi ns. liikkuvan resurssin, jota kohdennetaan alueelle väestön riskianalyysin ja ennakoitujen ruuhka-uhkujen mukaan. Maakunnallisen sosiaalipäivystyksen kustannukset ovat 1.1.2020 alkaen 1 027 485€. Kuntakohtaiset kustannukset ovat lähtötilanteessa 4,10 € / kunnan asukas. Kustannusten jakoa voidaan arvioida muutaman toimintavuoden jälkeen esimerkiksi vastaavalla tavalla kuin Pohjois-Savon pelastustoimen rahoitus (osa rahoituksesta kapitaatiopohjaisena ja osa perustuu todelliseen käyttöön).

Sosiaalipäivystyksen järjestämistä maakunnallisena edellyttävät mm. seuraavat lakisääteiset ja toiminnalliset velvoitteet:

- 1.1.2018 voimaan astunut päivystysuudistus edellyttää sosiaalipäivystyksen järjestämistä terveydenhuoltolain 50 §:n 3 momentissa tarkoitettua laajan ympärivuorokautisen päivystysyksikön (KYS) yhteydessä ja 4 momentissa tarkoitettua perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksen yhteydessä. Sosiaalipäivystyksen järjestämisestä vastaavat yhteistyössä sairaanhoitopiirien kanssa ne kunnat, joiden alueella tässä momentissa tarkoitettua terveydenhuollon yksiköt
- sosiaalipäivystys on oltava saatavilla kaikkina vuorokauden aikoina
- sosiaalipäivystyksessä tulee olla asukkaille suora puhelinyhteys 24/7

- vallitseva käytäntö, jossa sosiaalipäivystys tuotetaan erikseen virka-aikaisena ja erikseen virka-ajan ulkopuolisena palveluna eri rakenteissa ei tue toiminnan riittävää laadullista ja sisällöllistä kehittymistä
- toiminta-alueiden laajentumisen myötä sosiaalipäivystyksissä tullaan jatkossa tarvitsemaan erityisosaamista, vahvaa henkilöstöresursointia ja toiminnan organisoinnin suunnittelua
- välttämättömän huolenpidon turvaamiseksi sosiaalipäivystyksessä on oltava paikalla 24/7 aina päätösvaltainen sosiaalityöntekijä
- osaamisvaatimusten vahvistuessa toimijoiden määrä on valtakunnallisesti supistumassa yhteistyöalueiden laajetessa
- valtakunnallinen ERICA –häätäkeskusjärjestelmä on otettu käyttöön v. 2019, jonka johdosta tehtävien määrä on kasvanut (moniviranomaisyhteistyö)
- jatkossa psykososiaalisen tuen järjestäminen tulee sosiaalipäivystyksen tehtäväksi, joten sosiaalipäivystyksillä on oltava valmius vastata näihin tehtäviin, koska häätäkeskus välittää akuuteissa traumaattisissa tilanteissa olevista avun tarvitsijoista tehtävän sosiaalipäivystykseen. Tästä johtuen sosiaalipäivystykset nimetään jatkossa sosiaali- ja kriisipäivystyksiksi (liitteenä Kuopion kaupungin kuvaus psykososiaalisen tuen valmiudesta, jota sosiaalipäivystyksiltä edellytetään)
- sosiaali- ja terveystoimen varautuminen ennalta arvaamattomiin poikkeustilanteisiin tulee jatkossa yhä enemmän sosiaalipäivystysten tehtäväksi

Lausuntopyyntö

Pyydämme Pohjois-Savon kuntia antamaan lausuntonsa 31.8.2019 mennessä seuraavasti:

1. Siirtyykö kuntanne tai kuntayhtymänne kunnat osaksi maakunnallista sosiaalipäivystyksikköä 1.1.2020 alkaen Kuopion kaupungin järjestämänä?
2. Sitoutuuko kuntanne kustannuksiin raportin osoittamin kuntaosuuksin?

Raportin kustannusarvio kuntien maksuosuuksista on tehty sosiaalipäivystyksen lakisääteisestä järjestämisestä. Psykososiaalisen tuen kokonaisuus tulee huomioida uutena veloitteena erillisen suunnittelun mukaan. Sosiaali- ja terveystoimen ministeriö ei ole vielä antanut suosituksen lisäksi toimeenpano-ohjetta psykososiaalisen tuen lakisääteisestä järjestämisestä.

Todettakoon, että Ylä-Savon sosiaalipäivystystyksen osalta mahdollisessa siirtymisessä on ennakoitu sosiaalipäivystyshenkilöstön yhteistoimintamenettelyjen käynnistäminen syksyllä 2019.

Mari Annika Antikainen
perusturvajohtaja

Asiakirja on allekirjoitettu koneellisesti Kuopion kaupungin asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet

Psykososiaalisen työn toimintamalli
Pientyöryhmän loppuraportti

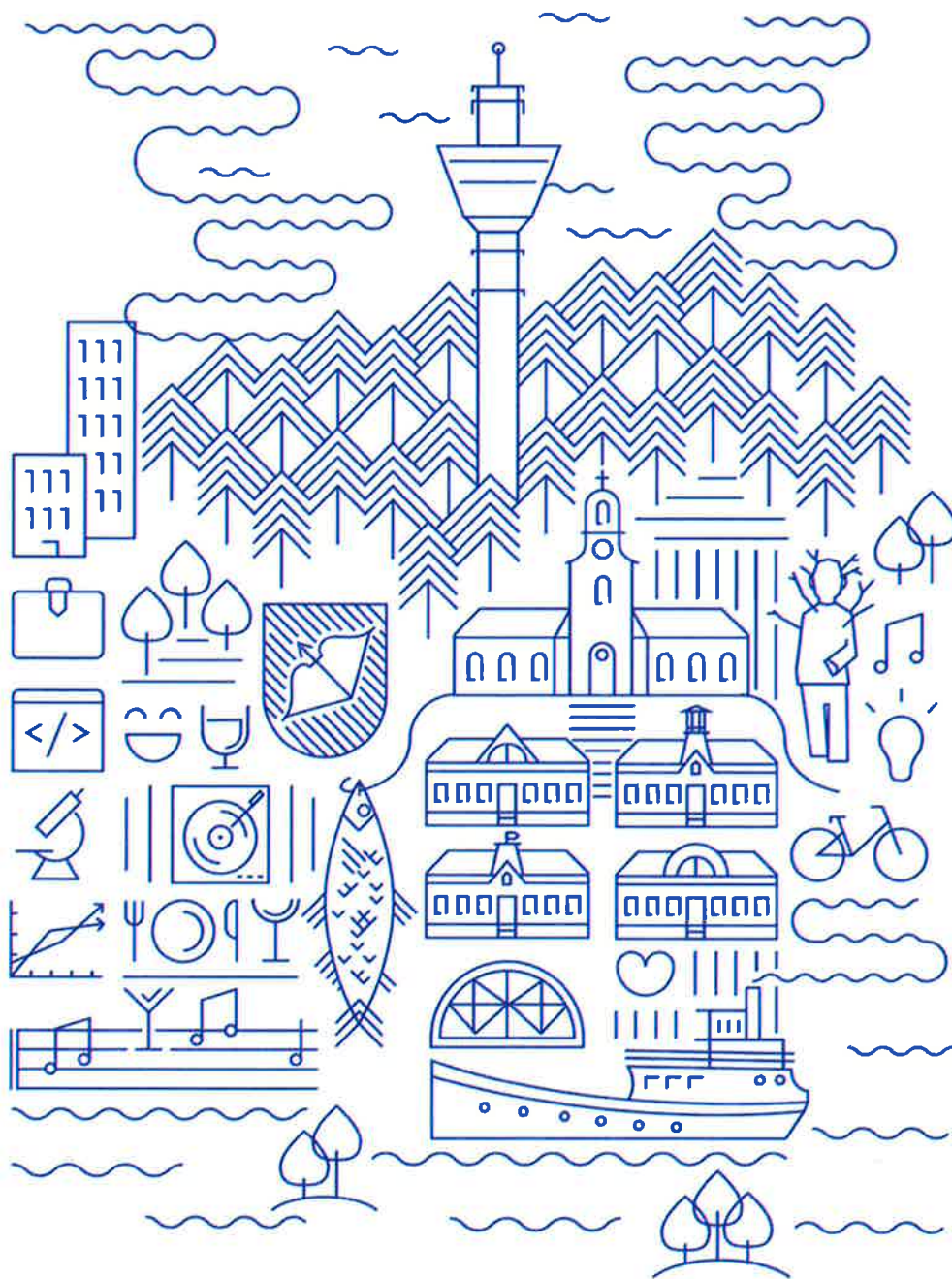
Jakelu

Pohjois-Savon kunnat, Joroinen ja Ylä-Savon sote

Tiedoksi

Perusturvan johdon tukipalvelut Kaija Kähkönen

KUOPIO

**Pohjois-Savon maakunnallinen 24/7
sosiaalipäivystys
loppuraportti 31.5.2019**

Sisälllys

1. Työryhmän tehtävä	2
1.1. Sosiaalipäivystyksen pientyöryhmän kokoonpano ja työsuunnitelma	2
1.2. Valtakunnallisen ohjauksen vaatimukset	2
2. Muiden maakuntien mallit sosiaalipäivystystoiminnassa	4
2.2 Maantieteellinen alue Pohjois-Savossa	5
2.3 Kuopion sekä Ylä-Savon Soten virka-ajan ulkopuolisen sosiaalipäivystyksen tilastot	5
2.4 Sosiaalipäivystyksen keskeiset hälytystehtävät ja rajapinta kunnan peruspalveluihin...	12
2.5 Sosiaalipäivystäjän tehtävät	13
2.6 Muita toimijoita	15
3. Vaihtoehtoiset toimintamallit	16
4. Johtopäätökset	17

LIITE 1 Kuntien maksusuudet

1. Työryhmän tehtävä

Toimeksianto on määritelty Kuopion sosiaalipäivystyksen sopimuskuntien välisessä seurantaryhmän neuvottelussa aikavälille 15.11.2018 - 31.5.2019. Työryhmän tehtävänä on:

- Suunnitella maakunnallisen sosiaalipäivystyksen toiminnallinen palvelumalli Pohjois-Savossa ottaen huomioon maantieteellinen alue ja tehtävien ruuhkahuiput
- Selvittää muiden maakuntien mallit. Erityisenä tavoitteena on virka-aikaisen sosiaalipäivystyksen mallintaminen 24/7 sosiaalipäivystysmalliksi, siten että lain velvoitteet ja ERICA-järjestelmän toimeenpanovelvoitteet täyttyvät.
- Kuvata keskeisistä hälytystehtävistä prosessikuvaukset siten, että niihin liittyvät vastuukysymykset tai työnjako kuntien peruspalveluihin tulee selkeästi esille.
- Tavoite Pohjois-Savon maakunnallisen sosiaalipäivystyksen käynnistymiselle on 1.1.2020 alkaen.

1.1. Sosiaalipäivystyksen pientyöryhmän kokoonpano ja työsuunnitelma

Heli Pärnänen, Kuopio, puheenjohtaja
Anne Hartikainen, Varkaus
Ari Pulkka, Ylä-Savon sote
Jessina Honkaviita, Ylä-Savon sote
Ritva Pääkkönen, Ylä-Savon sote
Katja Rautiainen, Siilinjärvi, vara pj.
Anne-Maria Kolari, Kuopio, sihteeri
Vuokko Kämäräinen, Kuopio
Mira Luukkonen, Kuopio
Marianne Maksniemi, Kuopio, sihteeri
Maija-Leena Huuskonen, Keitele
Marena Paahto, Leppävirta
Sari Itkonen, Varkaus

Pientyöryhmän sovitut tapaamiset

19.12.2018 klo 13.00-15.00/Viestikatu 1-3, 3 krs., 319/13/LYNC

4.2.2019 klo 13.00-15.00/Viestikatu 1-3, 3 krs., 319/13/LYNC

25.2.2019 klo 13.00-15.00/Puijonlaaksontie 2, KYS, Päärakennus, A-aula, Kabinetti A/LYNC

8.4.2019 klo 13.00-15.00/Viestikatu 1-3, 3 krs., 329/LYNC

2.5.2019 klo 9.00-11.00/LYNC

1.2. Valtakunnallisen ohjauksen vaatimukset

Sosiaalipäivystystoiminta perustuu Suomen perustuslain (731/1999) 19 §, joka määrittää jokaisen kansalaisen oikeudesta sosiaaliturvaan. Järjestämisvastuu on siirretty kunnille, jotka voivat järjestää palvelut yhteistoimintana, kuten kuntayhtymänä tai isäntäkuntasopimuksena. Sosiaalipäivystystä ohjaavat perustuslain ohella muun muassa sosiaalihuoltolaki (1301/2014) 29 §, lastensuojelulaki (417/2007) sekä laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012, myöhemmin vanhuspalvelulaki). Lisäksi toi-

mintaa ohjaavat päihdehuoltolaki (41/1986), mielenterveyslaki (1116/1990) sekä terveydenhuoltolaki (1326/2010). Asioiden hoitamisessa noudatetaan hallintolain sekä asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain mukaisia säädöksiä.

Sosiaalipäivystys tulee järjestää yhteistyössä ensihoidon, terveydenhuollon päivystyksen, pelastustoimen, poliisin, hätäkeskuksen ja tarpeen mukaan muiden toimijoiden kanssa. Sosiaalipäivystyksessä tulee olla riittävä osaaminen ja resurssi tuottaa palvelua lain asettamien velvoitteiden mukaisesti. Vuoden 2017 alusta lähtien sosiaalipäivystys on tullut järjestää yhteistyössä sairaanhoitopiiriin laajan yhteispäivystyksen yhteydessä, siinä kunnassa, jonka alueelle sairaanhoitopiiriin toimintayksikkö sijaitsee (terveydenhuoltolaki 1326/2010, 50 a §). Kuopion yliopistollinen sairaala (KYS) on yksi näistä sosiaalihuoltolain (29 a §) mukaisista yhteispäivystyksistä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut ohjeen (11/2018) sosiaalipäivystyksen järjestämisestä. Ohjeen mukaan sosiaalipäivystyksen työskentelyssä on keskeistä kiireellisen palvelutarpeen arvioiminen ja neuvonta sekä tilanteessa välttämättömien sosiaalipalveluiden toimeenpano ja jatkopalveluihin ohjaaminen. Sosiaalipäivystyksessä tulee olla riittävät voimavarat sekä osaaminen.

2. Muiden maakuntien mallit sosiaalipäivystystoiminnassa

Sosiaalipäivystykset toimivat pääsääntöisesti jonkun toisen toimijan yhteydessä, yleisimmin sairaaloiden yhteydessä. Toiminta on ympärivuorokautista ja se on pääasiassa työparityöskentelyä. Osa vuoroista tehdään yksin, jolloin työpari saadaan joko toisesta yksiköstä tai takapäivystäjänä kotivaralla olevasta sosiaalityöntekijästä. Varallaolo-malli on työlaainsäädännön osalta haasteellinen, joten se on vanhentunut ja poistumassa käytöstä.

Kaikissa sosiaalipäivystyksissä on käytössä suora asiakasnumero, joka toimii 24/7 (paitsi Päijät-Hämeen sosiaalipäivystys, jossa asiakaslinja klo 8-22). Sosiaalipäivystyksillä on yhteydet solumuskuntien asiakastietojärjestelmiin vähintään siten, että sosiaalipäivystäjällä on katseluoikeus kuntien asiakastietojärjestelmiin. Sosiaalipäivystyksessä hoidetaan kiireelliset sosiaalipäivystystehtävät. Niissä sosiaalipäivystyksissä, joissa toimii kriisipäivystys, kuuluu toimintaan suunnitelmallinen asiakastyö 1-5 kertaa saman työntekijän kanssa. Tämä edellyttää henkilöstörakentamiseen vahvaa kriisityön osaamista.

	Siun sote	Essote	Oulu	Päijät-Häme sosiaali- päivystys	Keski-Uusimaa sosiaali- ja krii- sipäivystys
Väestö- pohja	170 000 asu- kasta	101 000 asu- kasta	250 000 asu- kasta	200 000 asu- kasta	200 000 asukasta
Pisin väli- matka	200 km	100 km	80 km	85km	40km
Toiminta- aika	arkisin 8- 13 , viikonloppuna 24/7	24/7 h	24/7 h	24/7 h	24/7h
Toiminta- malli	Aktiiviyötä sekä varallaoloa	Työparityönä tehtävää aktiivi- työtä sekä va- rallaoloa	Työparina teh- tävää aktiivi- työtä Virka-aikana työparityö alu- een sosiaali- työntekijöiden kanssa	Pääsääntöisesti yksin työskente- lyä, työparityö painottuu viikon- loppuihin sekä ruuhka-aikoihin.	Työparina aktiiviyötä. Kriisipäivystyksessä suunnitelmallista asia- kastyötä, 1-5 krt.
Toimitilat	Tikkamäen sai- raalassa Joen- suussa.	Mikkelin keskus- sairaalassa	OYS:n päivy- tyksen yhtey- dessä	Lahden poliisiase- malla ja Päijät- Hämeen keskus- sairaalassa	Järvenpään vastaanot- tokodin yhteydessä.
Henkilös- töra- kenne	Resurssit yh- teensä: 7 sosi- aalityöntekijää	Resurssit yh- teensä 4 sosiaa- lityöntekijää. Mielenterveys- työntekijöitä työparina	Virka-aikana 2 sosiaalityönteki- jää sekä sosiaa- liohjaaja. Virka-ajan ulko- puolella 6 sosi- aalityöntekijää sekä 6 psykiat- rista sairaanhoi- tajaa	6 sosiaalityönteki- jää sekä johtava sosiaalityöntekijä Sairaalalla 3 sosi- aaliohjaajaa klo 8-22.00.	7 sosiaalityöntekijää, 4 sosiaaliohjaaja sekä 3 kriisityöntekijää.
Suora asiakas- linja	kyllä	kyllä	kyllä	Kyllä , numero käytössä klo 8-22	kyllä
Yhteinen sähköi- nen Tie- tojärjes- telmä	kyllä.	Kyllä, poikkeuk- sena Pieksä- mäki ja Sulkava	kyllä	kyllä	kyllä

2.2 Maantieteellinen alue Pohjois-Savossa

Kuopion sosiaalipäivystys toimii 12 kunnan alueella. Näitä ovat Kuopio, Siilinjärvi, Varkaus, Rautavaara, Kaavi, Tuusniemi, Leppävirta, Joroinen, Suonenjoki, Rautalampi, Tervo sekä Vesanto. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän sosiaalipäivystyspalvelut toimivat seuraavissa kunnissa (1.1.2018 alkaen myös virka-aikana): Iisalmi, Kiuruvesi, Sonkajärvi, Vieremä, Lapinlahti, Pielavesi, Keitele. Arkisin klo 22 – 08 sosiaalipäivystys on järjestetty varallaolona päivystysalueen kuntien yhteistyönä.

Kunta	Välimatka	Keskimääräinen ajoaika
Kuopio-Joroinen	92 km	1h 10 min
Kuopio-Varkaus	76 km	1h
Kuopio-Leppävirta	56 km	50 min
Kuopio-Siilinjärvi	21 km	15 min
Kuopio-Iisalmi	91 km	1h
Kuopio-Kiuruvesi	120 km	1h 30 min
Kuopio- Sonkajärvi	105 km	1h 20 min
Kuopio-Rautavaara	100 km	1 h 30 min
Kuopio-Tervo	60 km	50 min
Kuopio-Vesanto	82 km	1h 10 min
Kuopio-Rautalampi	67 km	50 min
Kuopio-Tuusniemi	60 km	50 min
Kuopio-Kaavi	56 km	50 min
Kuopio-Pielavesi	78 km	1h min
Kuopio-Keitele	102 km	1h 20 min
Kuopio-Lapinlahti	60 km	50 min
Kuopio-Vieremä	111 km	1h 30 min
Kuopio-Suonenjoki	50 km	41 min

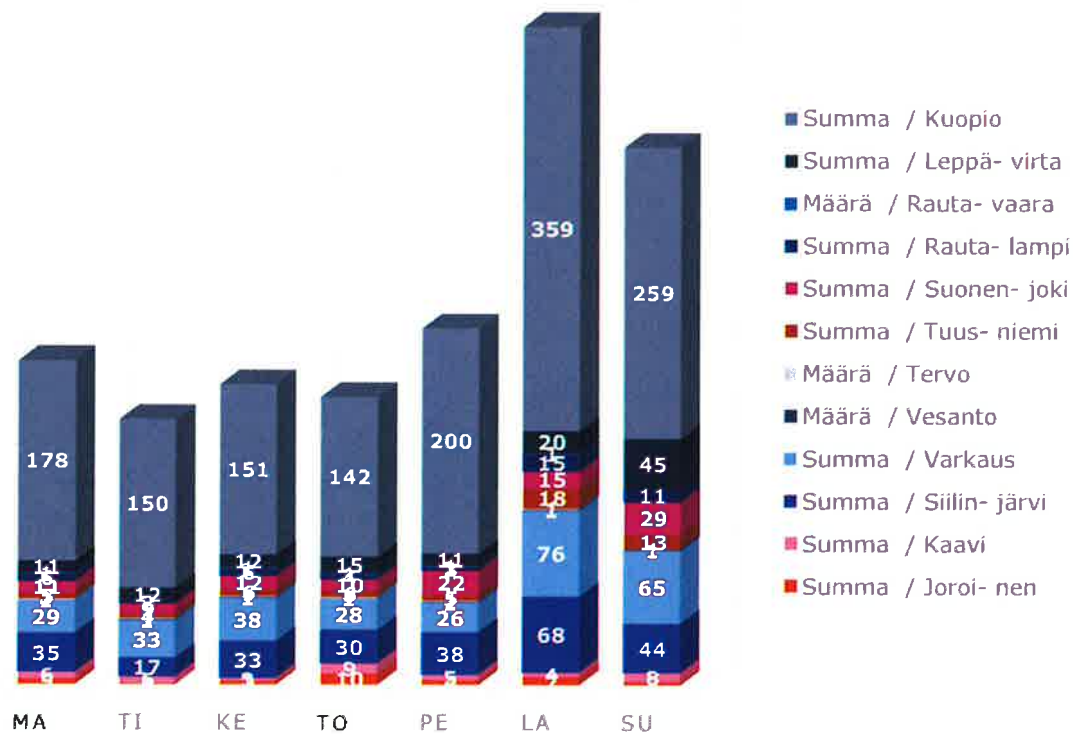
Pohjois-Savo2020 loppuraportti

2.3 Kuopion sekä Ylä-Savon Soten virka-ajan ulkopuolisen sosiaalipäivystyksen tilastot

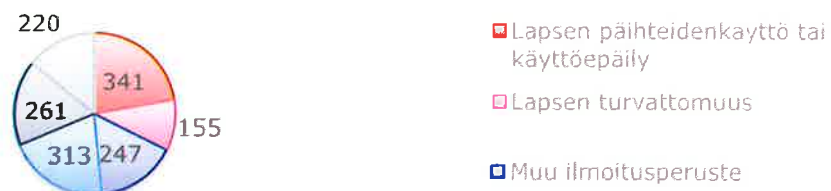
Tehtävien tilastointi esitetään alla virka-ajan ulkopuolisten sosiaalipäivystystehtävien osalta, koska virka-aikaisten sosiaalipäivystystehtävien määrät ja tehtävuokat ovat saatavissa ainoastaan Kuopion kaupungin ja Ylä-Savon Soten osalta. Koska sopimuskunnat eivät ole keränneet tietoa virka-aikaisten sosiaalipäivystystehtävien määristä, työryhmä ei pysty arvioimaan muihin työtehtäviin vapautuvaa henkilöstöresurssimäärää kunnissa maakunnalliseen malliin siirryttäessä.

Kuopion seudullisen sosiaalipäivystyksen tehtävät 1.1.-31.12.2018

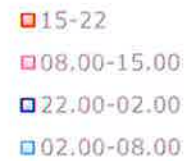
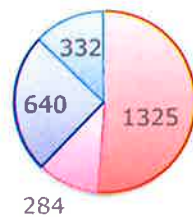
TEHTÄVÄT KUNNITTAIN

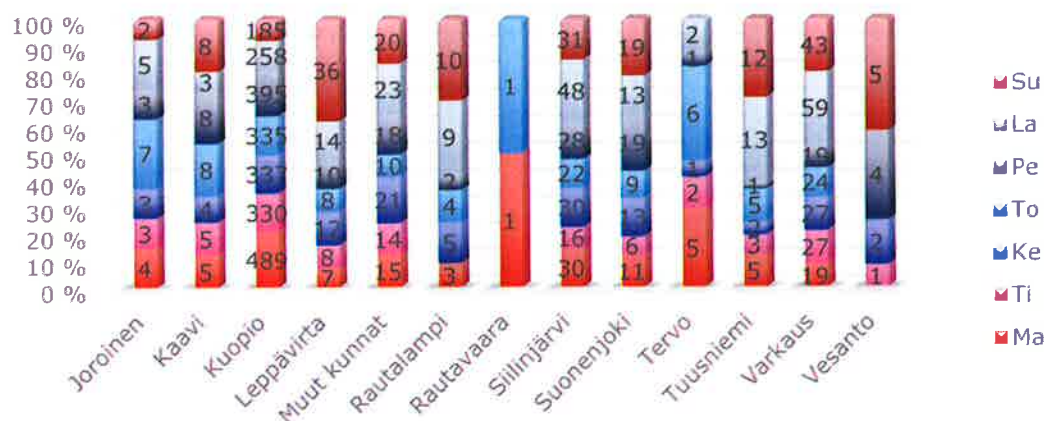
**Tehtävien yleisimmät syyt 1.1.-
31.12.2018/Kuopio**

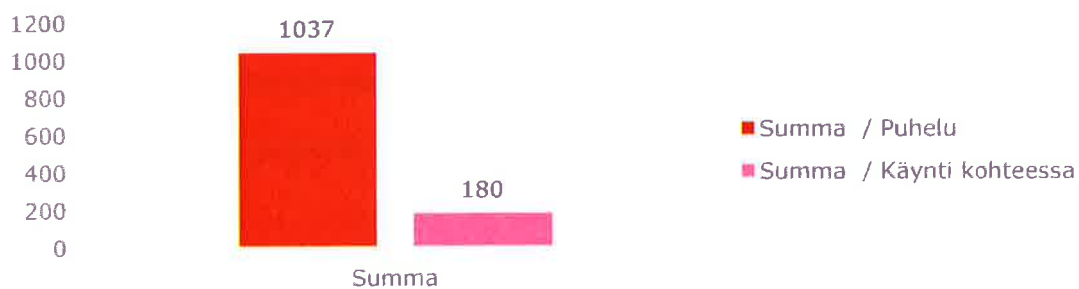
tehtävämäärä kellonajoittain 2018/Kuopio

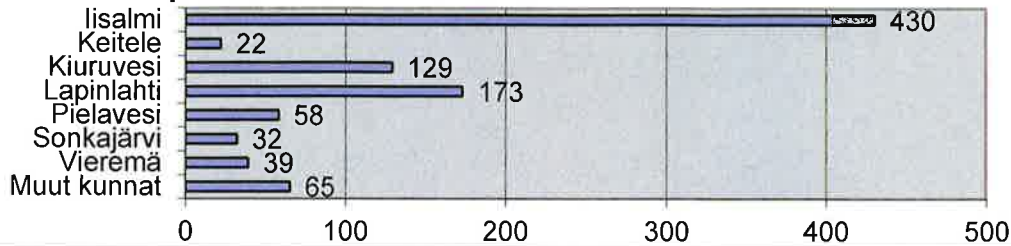
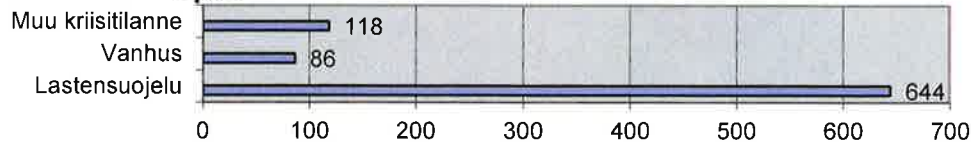
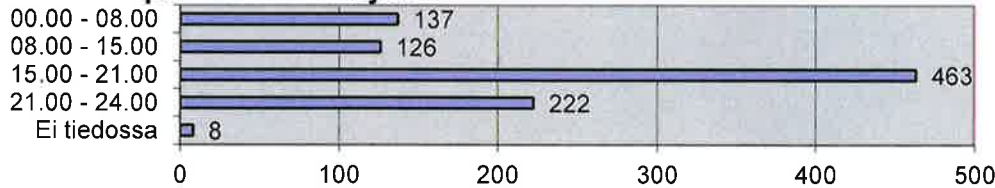
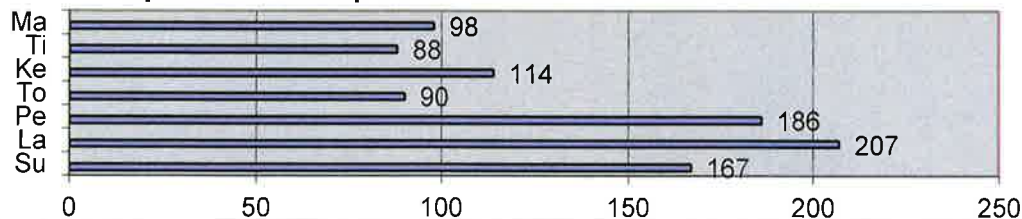
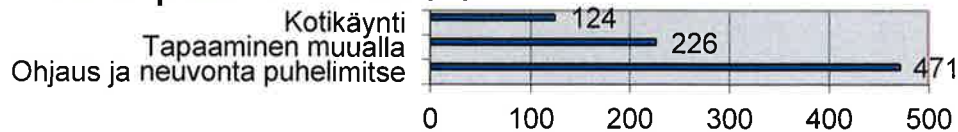
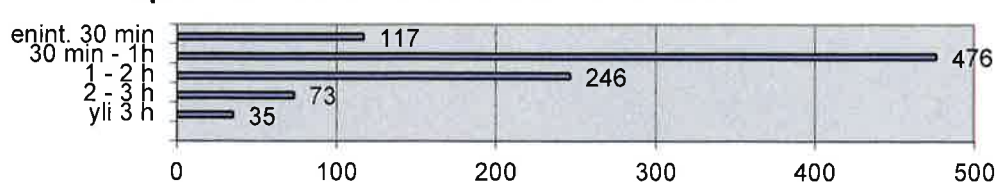

Tehtävät viikonpäivän mukaan kunnittain

Tehtävien hoito: puhelimitse/ Jalkautuen/ Kuopio

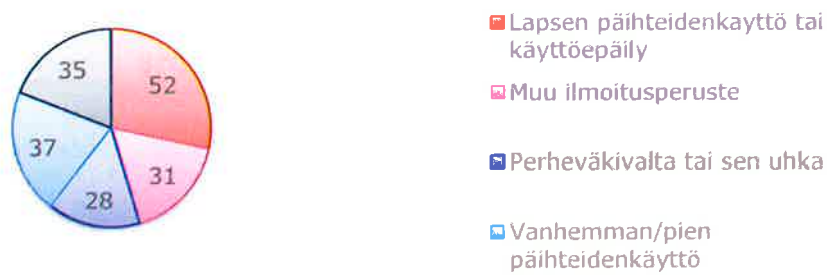
Sosiaalipäivystystehtävät Ylä-Savon Sote 1.1.-31.12.2018
Tapaukset kotikunnan mukaan 1.1. - 31.12.2018

Tapaukset laadun mukaan 1.1. - 31.12.2018

Tapaukset kellonajan mukaan 1.1. - 31.12.2018

Tapaukset viikonpäivien mukaan 1.1. - 31.12.2018

Toimenpiteet 1.1. - 31.12.2018

Tapaukset keston mukaan 1.1. - 31.12.2018

Sosiaalipäivystystehtävät helmi-maaliskuu 2019 Kuopion seudullinen sosiaalipäivystys

Tehtävämäärä kunnittain 1.2.-
31.3.2019/Kuopio
(yht. 395)

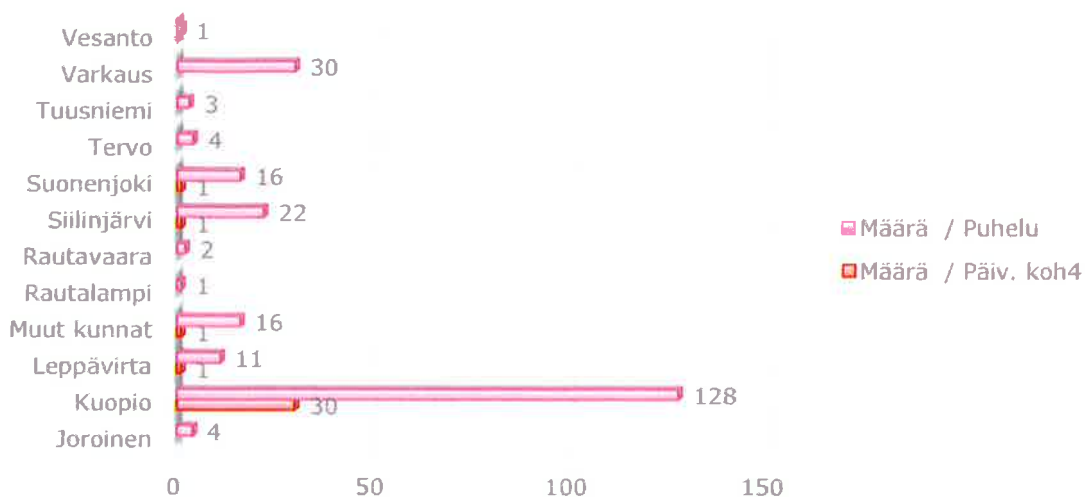
Yleisimmät tehtävät 1.2.-31.3.2019

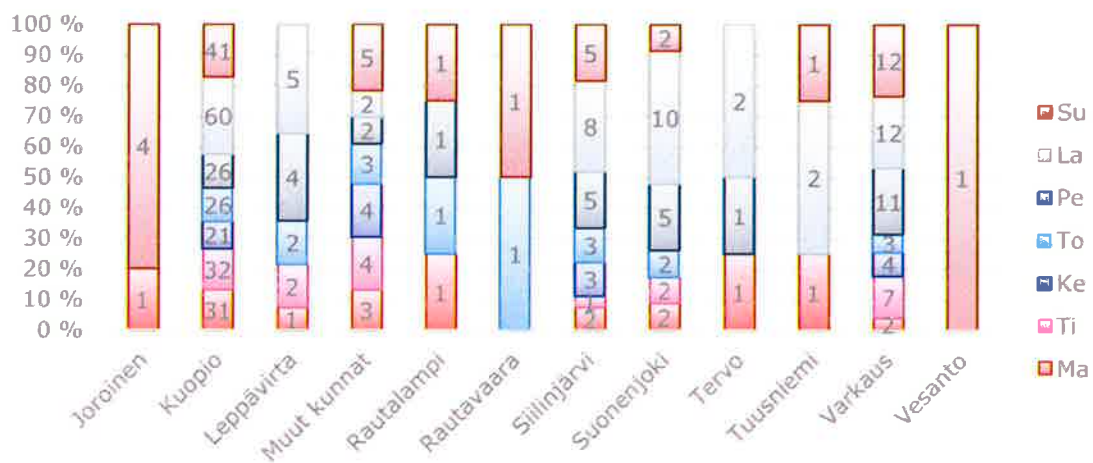
Tehtävien kellonaika 1.2.-31.3.2019

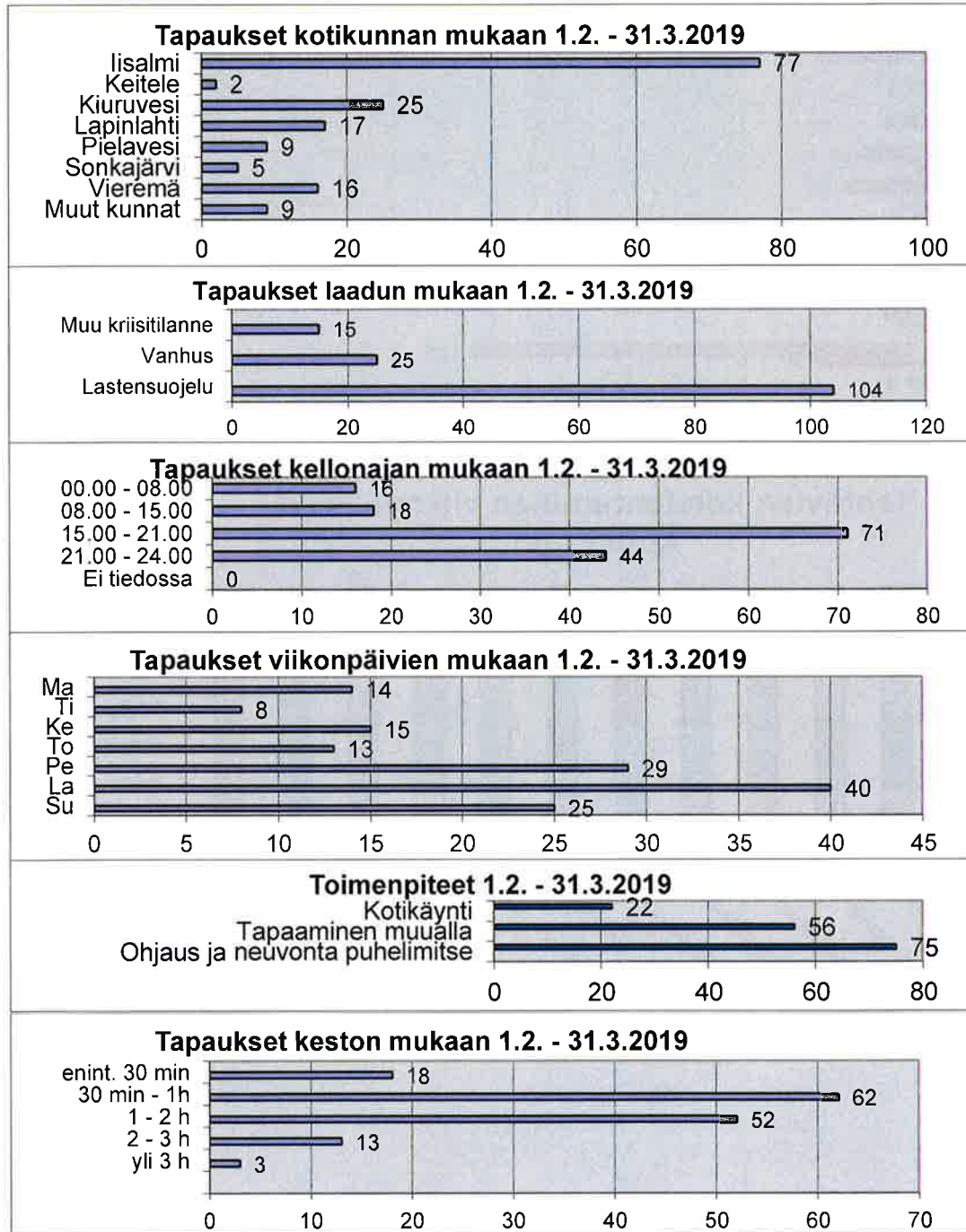
Tehtävien hoito: puhelut/jalkautuen

Tehtävien kohdentuminen viikonpäiviin kunnittain

Sosiaalipäivystystehtävät Ylä-Savon Sote helmi-maaliskuu 2019

2.4 Sosiaalipäivystyksen keskeiset hälytystehtävät ja rajapinta kunnan peruspalveluihin

PALVELUTEHTÄVÄ Sosiaalipäivystys vastaa kiireellisiin sosiaalisen avun tilanteisiin Sosiaalipäivystysyksissä tilannearvio	SOSIAALIPÄIVYSTYKSEN TEHTÄVÄ	PALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN / YHTEISTYÖ	KUNNAN JÄRJESTÄMÄT SOSIAALIPALVELUT VIRKA-AIKANA
LASTENSUOJELU Hälytystehtävät: Häätäkeskuskoodit: 81-85	Lastensuojelun tarpeen kiireellisuuden selvittäminen, tilannearvio, esimerkiksi: – äkillinen kriisitilanne – perheväkivaltatilanteet – lapsen kaltoinkohtelu – lapsi vailla huoltajaa tai asianmukaista hoitoa – lapsi on päihtyneen seurassa tai hoidossa – alaikäinen rikosten tekijänä tai päihtyneenä – vakavat puutteet vanhemmuudessa	Sosiaalipäivystyksen vastuulla ja mahdollisuuksien mukaan kunnan kanssa yhteistyössä järjestettävät palvelut: – kiireelliset sijoitukset – kiireelliset avohuollon tukitoimenpiteet – poliisin esitutkintoihin osallistuminen – psykososiaalinen tuki – väliintulo perheväkivaltatilanteissa – päivystyksellisen terveydenhuollon järjestäminen – yhteydenottojen välittäminen eteenpäin – asiakasasian siirto – ohjaus ja neuvonta – dokumentointi	Palvelutarpeen arvioinnin aikana / asiakassuunnitelmaan perustuvat palvelut, esimerkiksi: – lastensuojelun avohuolto – tukiperhetoiminta – ammatillinen perhehoito – ensikotipalvelu – kasvatus- ja perheneuvonta – kotipalvelu – laitospalvelu – turvakotipalvelu – perhetyö – sosiaaliohjaus – tehostettu perhetyö – tilapäinen asuminen – tuettu asuminen
IÄKKÄIDEN PALVELUT Hälytystehtävät: Häätäkeskuskoodit: 81-82,85,87	Ikäihmisen palvelutarpeen kiireellisuuden selvittäminen ja tilannearvio, esimerkiksi: – vanhusten/vammaisten kotona pärjääminen – perushoidon puute – asunto-ongelma – kriisitilanne – Päihteiden käyttö – lähisuhdeväkivalta ja kaltoinkohtelu – akuutit sosiaalihuoltolain mukaiset tuen tarpeet – muut sosiaalisen hädän tilanteet – taloudellinen selviäminen	Sosiaalipäivystyksen vastuulla ja mahdollisuuksien mukaan kunnan kanssa yhteistyössä järjestettävät palvelut: – kiireellisen hoidon ja huolenpidon järjestäminen – kiireellinen hätämajoitus – tilapäisen asumisen järjestäminen – tilapäishoidon järjestäminen (esim. omaishoitajan sairastuessa) – väliintulo perhe- ja lähisuhdeväkivaltatilanteissa – psykososiaalinen tuki – kotipalvelutehtävä – ohjaus ja neuvonta – dokumentointi – asiakasasian siirto	Palvelutarpeen arvioinnin aikana / asiakas- tai palvelusuunnitelmaan perustuvat palvelut, esimerkiksi: – kotipalvelu ja kotihoito – ammatillinen perhehoito – laitospalvelu – perhehoito – sosiaaliohjaus – sosiaalityö – palveluasuminen tai tehostettu palveluasuminen – turvakoti – taloudellinen tukeminen – turvapuhelin ja muut kunnan tukipalvelut

PÄIHDE- ja MIE- LENTERVEYSTYÖ Hälytystehtävät: Hätäkeskuskoodit: 81-82,85,87	Asiakkaan palvelutarpeen kiireellisuuden selvittäminen ja tilannearvio, esi- merkiksi: - akuutit sosiaalihuoltolain mukaiset tuen tarpeet - muut sosiaalisen hädän tilanteet - perushoidon puute - sosiaalinen selviytyminen - asunnottomuus - terveydenhuollon tarve	Sosiaalipäivystyksen vastuulla ja mahdollisuuksien mukaan kunnan kanssa yhteistyössä järjestettävät palvelut: - kiireellinen hätämajoitus - tilapaisen asumisen järjestäminen - väliintulo perhe- ja lähisuhdeväkivaltatilanteissa - psykososiaalinen tuki	Palvelutarpeen arvioinnin aikana / asiakas- tai palvelusuunnitelmaan perustuvat palvelut, esimerkiksi: - kuntoutusohjaus - sosiaalinen kuntoutus - päihdekuntoutus - sosiaaliohjaus - sosiaalityö - kotipalvelu
PSYKOSOSIAALINEN TUKI Hälytystehtävät: Hätäkeskuskoodit: 81	Asiakkaan palvelutarpeen kiireellisuuden selvittäminen ja tilannearvio, esi- merkiksi: - Äkilliset kriisitilanteet - onnettomuudet - kuolema - rikoksen uhrin - Suuronnettomuustilanteissa sosiaalipäivystys luo tilanekuvaa ja organisoii toimintaa omalla toimialallaan. - tulevaisuudessa myös kriisipäivystys	Sosiaalipäivystyksen vastuulla ja mahdollisuuksien mukaan kunnan kanssa yhteistyössä järjestettävät palvelut: - järjestää asiakkaalle kiireellisen psykososiaalisen tuen ja/tai ohjaa asiakasta käyttämään erilaisia psykososiaalisen tuen muotoja. - järjestää riittävät suojaamistoimenpiteet mm. toisten henkilöiden uhalta - Psykososiaalisen tuen järjestämisessä tehdään tarvittaessa tiivistä yhteistyötä terveydenhuollon päivystysyksiköiden kanssa	Palvelutarpeen arvioinnin aikana / asiakas- tai palvelusuunnitelmaan perustuvat palvelut, esimerkiksi: - kriisityöryhmät - ohjaus ja neuvonta - turvakoti

2.5 Sosiaalipäivystäjän tehtävät

Sosiaalipäivystäjä

- vastaanottaa Virve-välitteisesti mm. seuraavat hätäkeskuksen välittämät sosiaalihuollon tehtävät:
 - Kiireellinen kriisiapu
 - Äkillinen tilapäismajoituksen tarve
 - Aikuisen kiireellinen hoidon- ja huolenpitotarpeen arviointi
 - Kotipalvelutehtävä
 - Väkivalta, kaltoin kohtelu
 - Kasvatusristiriidat/ -ongelmat
 - Raskaana olevan tai äskettäin synnyttäneen selviytymisongelma
 - Alaikäistä koskevat huolto-/tapaamisriidat
 - Alaikäisen kiireellinen hoidon- ja huolenpitotarpeen arviointi
 - Alaikäisen päihteiden ja /tai huumeiden käyttö
 - Alaikäisen katoaminen/karkaaminen tai muut erityisvaikeudet
 - Asuinolojen arviointi, puutteet asumisolissa

- Tarvittaessa poliisijohtoiset tehtävät:
 - Henkirikos, joukkosurma, terroriteko tai sen yritys
 - Ampuminen = ampuma-asetta käytetty ja osuttu
 - Puukotus, potkiminen, pahoinpitely
 - Seksuaalirikos, lapsen hyväksikäyttö, raiskaus
- Lisäksi tarvittaessa pelastustoimen tehtävät:
 - Tieliikenne-onnettomuudet
 - Raideliikenne-onnettomuudet
 - Vesiliikenne-onnettomuus
 - Ilmaliikenne-onnettomuus
 - Rakennuspalo
 - Liikennevälinepalo
 - Räjähdytys, ihmisen pelastaminen
- osallistuu hälytystehtävään itsenäisesti sekä/tai moniviranomaisyhteistyönä sekä hankkii tarvittavat tiedot tehtävän kiireellisyysasteen sekä tilanteen edellyttämien toimenpiteiden arvioimiseksi.
- osallistuu tehtävälle. Virka-aikana tehdään tiivistä yhteistyötä mahdollisen asiakkaan oma työntekijän kanssa, joka parhaiten tuntee asiakkaan tilanteen ja alueelliset palvelut.
- seuraa tehtävän etenemistä ja välittää hätäkeskukselle reaaliaikaiset tilannetiedot.
- vastaa yhteydenotosta tarkoituksenmukaiseen viranomaiseen /yhteistyökumppaniin ja laatii tehtävistä lakisääteiset kirjaukset/ilmoitukset.

Sosiaalipäivystys tuottaa seuraavat palvelut päivystystilanteissa tarpeen mukaan itsenäisesti tai yhteistyössä peruskunnan kanssa:

- arvioi sosiaalihuollon akuutissa päivystystilanteessa asiakkaan avun tarpeen ja sen kiireellisyyden
 - tekee ratkaisun tarvittavista toimenpiteistä päivystystilanteissa ja varmistaa jatkotoimet
 - ohjaa ja neuvoo asiakasta kiireellisessä avuntarpeessa ja ohjaa tarvittaessa jatkopalveluihin
 - turvaa asiakkaalle välittömästi tarvittavat tukitoimet (sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut)
 - päättää lastensuojelun kiireellisen sijoituksen sekä sijaishuoltopaikan
 - päättää tarvittaessa kiireellisen sijoituksen lakkaamisesta (lastensuojelulaki 38§, 39§)
 - päättää tarvittaessa kiireelliseen sijoitukseen mahdollisesti liittyvästä yhteydenpidon rajoittamisesta (lastensuojelulaki 62§)
 - päättää muista mahdollisista tarvittavista lastensuojelun avohuollon toimenpiteistä päivystyksellisesti (lastensuojelulaki 35–37 §)
 - tekee virka-apupyynnön poliisille
 - valmistelee ja tekee päätöksen tahdonvastaisesta hoidosta Päihdehuoltolain 10§ ja 12§ mukaisissa tilanteissa
 - myöntää maksusitoumuksen kotimatkaa varten
 - tekee kriisityötä akuuteissa tilanteissa ja järjestää psykososiaalisen tuen palvelut
 - myöntää tukea taloudellisiin selviytymisongelmiin kiireellisissä toimeentulo – ongelmassa
 - majoittaa kriisitilanteissa
-

Tietojen siirtoon tarvitaan riittävän helppo ja yksinkertainen tapa, jolla tiedonsiirto voidaan toteuttaa kunnan asiakastietojärjestelmästä riippumatta. Tämä tarkoittaa käytännössä yhteisiä asiakastietojärjestelmiä tai vähintäänkin katselukuoikeutta asiakastietojärjestelmiin.

2.6 Muita toimijoita

Kriisityöryhmä

Nykytilanteessa sosiaalipäivystäjä osallistuu tarvittaessa kiireellisen psykososiaalisen tuen antamiseen akuutissa kriisitilanteessa (esim. läheisen äkillinen kuolema, onnettomuus). Arvioonsa ja asiakaskontaktiin perustuen sosiaalipäivystäjä voi ottaa yhteyttä alueen kriisityöryhmään, joka viimeistään seuraavana arkipäivänä ryhtyy vastaamaan kiireellisen psykososiaalisen tuen järjestämisestä asianosaisille. Sosiaalipäivystäjiltä edellytetään riittäviä kriisityöntaitoja ja valmiuksia yhteistoimintaan esimerkiksi poliisin ja terveydenhuollon päivystyksen kanssa. Suuronnettomuus- ja erityistilanteissa psykososiaalinen tuki järjestetään paikallisen valmiussuunnitelman mukaisesti sosiaalipäivystäjän tai muun viranomaisen yhteydenotosta. Tulevaisuudessa sosiaalipäivystys muuntuu entistä enemmän sosiaali- ja kriisipäivystykseksi.

Alue-ensihoitaja

Pohjois- Savon sairaanhoitopiirin alueella toimii alue-ensihoitaja. Päiväaikainen toiminta alkaa yksiköllä lähtökohtaisesti Iisalmesta. Alue-ensihoitaja on osa ensihoitojärjestelmää ja toimii PSSHP:n kenttäjohtajan alaisuudessa. Alue-ensihoitajan tehtävä on täydentää sosiaali- ja terveyspalvelujen päivystystoiminnan resursseja sairaalan ulkopuolella hyödyntäen laaja-alaista substanssiosaamistaan, vieridiagnostiikka välineistöä ja moniammatillista yhteistyötä. Yhteistyöstä tehtävällä ja sen suorittamisesta keskustellaan ensihoidon kenttäjohtajan kanssa SOTE-TIKE:ssä.

Keskeiset tehtävät ja tehtäväkokonaisuudet: Toimii yhden henkilön hoitotason ensihoitoyksikönä, täydentäen ensihoidon palveluja. Hoitaa hätäkeskuksen ja kenttäjohtajan välittämät kiireelliset ja kiireettömät ensihoitotehtävät. Toimii kotisairaanhoidon, kotisairaalan sekä kotipalvelun tukena tekemällä saumatonta yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Alue-ensihoitaja on päivittäin yhteydessä kotisairaalaan ja pitää tilanne kuvaa ensihoidolle suunnitelluista tehtävistä. Käyttää olemassa olevia potilastietojärjestelmiä potilaan tarpeiden mukaisesti.

Kaavin hybridiyksikkö

Hybridiyksikössä työskentelee ensihoitaja ja pelastustoimen palomies. Hybridin asemapaikka on Kaavin paloasema. Toiminta-alueena on pääsääntöisesti Kaavi. Yksikkö toimii jokaisena viikonpäivänä klo 8.00-20.00. Hybridille tulevien tehtävien vastuutaho määräytyy tehtävän sisällön mukaan (ensihoito-pelastustoimi). Jatkossa selvitettäväksi tulee, voiko Kaavin hybridiyksikkö olla yhteistyötaho myös sosiaalipäivystystehtävillä.

Liikkuva sairaanhoitaja Kuopio

Kuopiossa kantakaupungissa on liikkuva sairaanhoitaja tällä hetkellä arkisin klo 13-21 ja viikonloppuisin klo 10-18. Lisäksi kotihoidon turvapartio on hyödynnettävissä läpi vuorokauden. Yhteistyö organisoidaan sujuvasti SOTE-TIKEN kautta. Myös VIRVE hyvä työväline sekä liikkuvalla sairaanhoitajalla että turvapartiolla on VIRVE käytössä.

3. Vaihtoehtoiset toimintamallit

1) **”sosiaalipäivystys hoitaa kaiken” –malli.** Tämä malli toimii 24/7 ja vaatii eniten henkilö- ja talousresursseja. Mallin hyötynä on se, että kuntien sosiaalipäivystyksistä ja VIRVE-päätelaitteista voidaan luopua sote-velvoitteiden osalta (tiettyjä kunnan yleishallinnon valmiustehtäviä lukuun ottamatta). Kunnissa on koettu erityisesti VIRVE-päätelaitteiden aktiivinen päivystämisen ja häilytyksiin reagoiminen haasteellisenä päivätyön ohessa. Mallissa kaikki sosiaalipäivystykselliset yhteydenotot tulevat sosiaalipäivystykseen, jossa tulee olla riittävästi henkilöstöresurssia jalkautumaan ympäri maakuntaa hoitamaan kiireelliset tehtävät. Tässä mallissa kahden (2) sosiaalipäivystäjän aktiivisyys vuorossaan ei ole riittävä. On myös pohdittava, onko palveluntuottamisen kannalta järkevää, että kiireellistä sosiaalipäivystystehtävää lähdetään suorittamaan Kuopiosta toisen kunnan toimijoiden välittömään läheisyyteen.

Malli ei poista kuntien velvollisuutta lakisääteisten kiireellisten palveluiden järjestämiseen. Esimerkiksi lastensuojelutehtävissä sosiaalipäivystys arvioi kiireellisen lastensuojelun tarpeen, mutta muutoin palvelutarpeen arviointi on kunnan vastuulla. Tehtävän hoitaminen sosiaalipäivystyksessä jatkuu siihen saakka, että asian jatkotyöstäminen voidaan siirtää kuntaan.

Toiminta 3 pisteestä: Kuopio, Iisalmi, Varkaus, joista toiminta toteutetaan maantieteellisesti laajalle alueelle.

Henkilöstöresurssi: Kuopio 2 työntekijää 24/7, Iisalmi ja Varkaus 1 työntekijä 24/7

Kustannukset: 1 864 695€. Henkilöstö 20 htv + 3,5 htv sijaisia+ 1 htv hallinto (yhteensä 24,5 htv) + 15% laskennallinen kasvu muihin kuin henkilöstökuluihin.

2) **”sosiaalipäivystys etulinjassa”-malli.** Mallissa sosiaalipäivystys ottaa vastaan 24/7 kaikki sosiaalihuollon päivystykselliset yhteydenotot, jolloin ensiarvio yhteydenotosta koituvista toimenpiteistä on sosiaalipäivystyksen vastuulla. Sosiaalipäivystyksessä tehdään yhteydenotosta kiireellisyysarvio. Sosiaalipäivystäjä tekee tiivistä yhteistyötä kunnan sosiaalitoimen kanssa, tarpeen mukaan myös tehtävälle jalkautuen. Sosiaalipäivystäjällä tulee olla toimivalta sekä päätösoikeus kiireellisiin asioihin, jotta tehtävä voidaan tarvittaessa hoitaa kokonaisuudessaan sosiaalipäivystyksestä käsin.

Toiminta 2 pisteestä, liikkuvan resurssi (0,5 htv) kohdennetaan alueelle tarpeen mukaan

Henkilöstöresurssi: Kuopio 2 työntekijää 24/7+ruuhkahuippuihin 0,5 htv liikkuvaa resurssia

Kustannukset: 1 027 485€. Henkilö 10,5 htv+ 2 htv sijaisia+ 1 htv hallinto (yhteensä 13,5 htv) + 15% laskennallinen kasvu muihin kuin henkilöstökuluihin.

3) **”Jatketaan ennallaan” –malli.** Kuopion sosiaalipäivystys tuottaa virka-ajan ulkopuoliset palvelut ja jokainen kunta huolehtii virka- aikaisen sosiaalipäivystyksen omana toimintanaan sisältäen VIRVE-päätelaitteiden sekä suoran asiakasnumeron päivystämisen.

Toiminta 1 pisteestä: Kuopio

Henkilöstöresurssi: Kuopio 2 työntekijää ilta- ja yövuoroissa arkisin. Viikonloppuisin ja arkipyhäinä 24/7

Kustannukset: 761 100€. Henkilöstökulut 8 htv+ 1 htv sijaisia+ 1 htv hallinto (yhteensä 10 htv). Sisältää kaikki toimintakulut.

	Malli 1	Malli 2	Malli 3
Toimipisteet	Kuopio, Iisalmi, Varkaus	Kuopio, esim. Iisalmi	Kuopio
Henkilöstöresurssi	24,5 henkilötyövuotta	13,5 henkilötyövuotta	10 henkilötyövuotta
Kustannukset	1 864 695 €	1 027 485 €	761 100 €
Kustannukset/väestöpohja	7,44 € / kunnan asukas	4,10 € / kunnan asukas	3,03€ / kunnan asukas

Jakajana käytetty Pohjois-Savon asukasmäärää lisättynä Joroisten asukasmäärällä (yht. 250 756)

4. Johtopäätökset

Johtopäätöksenä maakunnallisen sosiaalipäivystyksen mallintamisen pientyöryhmä esittää sosiaalipäivystyksen toimivan jatkossa mallin kaksi (2) "sosiaalipäivystys etulinjassa" mukaisesti 1.1.2020 alkaen. Mallissa sosiaalipäivystys ottaa vastaan 24/7 kaikki sosiaalihuollon päivystykselliset yhteydenotot, tekee kiireellisyysarviointia tehtävistä ja toimii sekä itsenäisesti että yhteistyössä kunnan sosiaalipalvelujen kanssa.

Sosiaalipäivystys toimii yhtenäisillä toimintaperiaatteilla virka-ajalla sekä virka-ajan ulkopuolella. Sosiaalipäivystys toteutetaan 24/7 aktiivistyössä, pääsääntöisesti työparityöskentelynä. Malliin tarvittava henkilöstöresurssi on yhteensä 13,5 henkilötyövuotta, jotka jakautuvat seuraavasti: 10,5 henkilötyövuotta sosiaalipäivystäjää, 2 henkilötyövuotta sijaistarupeeseen sekä 1 henkilötyövuotta hallintoon. Henkilöstö on koulutukseltaan sosiaalityöntekijä-painotteinen sekä virkasuhteinen. Sosiaalityöntekijöiden lisäksi yksikössä voi toimia sosiaali- tai terveysalan AMK-tutkinnon suorittaneita henkilöitä.

Sosiaalipäivystystehtävien ruuhkahuiput sijoittuvat niin Kuopion sosiaalipäivystyksen kuin Ylä-Savon sosiaalipäivystyksen tilastojen mukaan viikonloppuihin ja ilta-aikaan (klo 15.00-22.00). Tilastoista on nähtävissä tehtävien painottuminen sopimuskuntien alueella isompiin kuntiin kuten Kuopioon, Siilinjärvelle, Varkauteen ja Iisalmeen. Tästä syystä henkilöstöresurssia on tarpeen kohdentaa ruuhka-aikoina (esim. juhlapyhät, viikonloput, ilta-ajat) myös muualle kuin Kuopioon esimerkiksi Iisalmen sairaalan yhteyteen. Palvelu tuotetaan kaikista toimipisteistä maantieteellisesti laajalle alueelle. Sosiaalipäivystäjät jalkautuvat tehtäville kaikista toimipisteistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeessa (11/2018) nostetaan esiin tarve yhteisistä tietojärjestelmistä sosiaalipäivystyksen ja kuntien yhteistyön helpottamiseksi. Sosiaalipäivystystoiminnan laadun turvaamiseksi, sosiaalipäivystystehtävän tilannearvioinnin tekemiseksi sekä jatko-ohjauksen mahdollistamiseksi on välttämätöntä, että Pohjois-Savon alueella on ensisijaisesti yhteinen asiakastietojärjestelmä tai vähintään sosiaalipäivystäjillä katseluoikeudet sopimuskuntien asiakasjärjestelmiin.

Sosiaalipäivystyksen järjestämistä koskevassa ohjeessa (11/2018) sosiaali- ja terveysministeriö velvoittaa viranomaisverkon (VIRVE) käyttöön ympärivuorokautisesti sosiaalipäivystyksessä. ERICA- hätäkeskustietojärjestelmän kautta hälytykset tehdään valtakunnallisten ohjeiden mukaan yhdenmukaisesti. Hätäkeskustietojärjestelmän uudistus Kuopion hätäkeskuksen alueella 21.1.2019 alkaen on vaikuttanut sosiaalipäivystyksen tehtävien määrään. Pohjois-Savon alueella tehtävien määrä on kasvanut noin 30%. Sosiaalipäivystykselle tulee tehtäviksi aiempaa enemmän ensisijaisesti poliisi-, pelastus ja ensihoitojohtoisia tehtäviä, jotka koskevat esimerkiksi lapsia tai huolenpidon tarpeessa olevia henkilöitä. Myös tehtävien määrä, joissa on psykososiaalisen tuen tarvetta, ovat kasvussa. Sosiaalipäivystys on vakiintumassa yhdeksi turvallisuustoimijaksi muiden ammattialojen rinnalle.

Moniviranomaistehtävien lisääntyminen tarkoittaa käytännössä sitä, että tehtävän tullessa jokaisella viranomaisella on oma vastuu tehtävän oikeanlaisesta suorittamisesta. Tämä tarkoittaa entistä tiiviimpää Virven käyttöä muiden toimijoiden/viranomaisten kanssa. Vastuu hätäkeskustietojärjestelmässä olevien toimialaa koskevien tietojen ylläpidosta on nyt toimialalla itsellään. Erican myötä sosiaalipäivystykseen on tullut myös kotipalvelutehtävät (nostoapu), joissa hätäkeskus on arvioinut, ettei tehtävällä ole ensihoidon tarvetta. Kiireelliset kotipalvelutehtävät hoidetaan jokaisen kunnan kotipalvelun tai muun toimijan kanssa yhteistyössä.

Maakunnallisessa mallissa Kuopion sosiaalipäivystys hoitaa kaikkien hätäkeskuksen välittämien tehtävien vastaanoton. Kuntien velvoite VIRVEN käyttöön, muutoin kuin varautumiseen liittyen, poistuu. Puhelimitse yhteydenotot tapahtuvat yhden viranomaisnumeron kautta. Sosiaalihuoltolain 29§:n mukaisesti asiakkaan on saatava yhteys sosiaalipäivystykseen ympäri vuorokauden. Tämä palvelu tuotetaan sopimuskunnille 24/7 Kuopion sosiaalipäivystyksestä. Peruskunnissa VIRVEN päivystysvelvoitteen poistuminen ja viranomaisnumeron sekä asiakasnumeron siirtäminen sosiaalipäivystykseen tehostaa kuntien sosiaalityön perustehtävän suorittamista, koska kiireelliset sosiaalipäivystystehtävät eivät nykyisessä määrin keskeytä suunnitelmallista työtä.

Maakunnallisen sosiaalipäivystyksen pientyöryhmän yhteinen näkemys on, että yksiselitteistä listausta sosiaalihuoltolain mukaisista sosiaalipäivystyksellisistä tehtävistä ei ole tarkoituksenmukaista tehdä. Sosiaalipäivystystyö on akuuttien tilanteiden arviointia ja arvioinnin perusteella tehtäviä erilaisia toimenpiteitä. Maakunnallinen sosiaalipäivystys tekee ensiarvion tehtävistä ja niiden kiireellisyydestä. Sosiaalipäivystys toimii akuuteissa tilanteissa myös jalkautuen maakunnan alueelle. Mikäli sosiaalipäivystystehtävä siirtyy kuntaan tilannearvion perusteella, on tehtävän kiireellisyysluokitus sekä ensiarvio tehty jo sosiaalipäivystyksessä. STM:n toimeenpano-ohjeessa todetaan, että sosiaalipäivystystyöhön kuuluu myös jatkopalveluihin ohjaaminen ja tarvittaessa palvelujen saatavuuden varmistaminen.

Mallin käyttöönotto ei poista tarvetta kuntien kanssa tehtävään yhteistyöhön. Maakunnallisen sosiaalipäivystyksen tukena toimii kunnan sosiaalityö kaikissa asiakas- ja ikäryhmissä. Kunnan sosiaalityöstä ja maakunnallisesta sosiaalipäivystyksestä tulee olla mahdollisuus saada konsultatiota tai työpariutta sosiaalipäivystystehtävien hoitamiseen. Tiiviillä yhteistyöllä vältetään päällekkäisen työn tekemistä ja varmistetaan että asiakas saa tarvitsemansa avun viivytyksettä.

SOTE-Poikkeusolojen valmiuden ylläpito on tällä hetkellä osa kuntien perustehtävää. Valmiuslain mukaan valtion viranomaisten, valtion liikelaitosten ja kuntien lakisääteinen velvollisuus on varmistaa tehtäviensä häiriötön hoitaminen kaikissa oloissa. Sosiaali- ja terveystoimen on kaikissa olosuhteissa turvattava keskeisten palvelujen ja muun toiminnan jatkuvuus. Niiden taso ja laajuus sopeutetaan käytössä oleviin voimavaroihin. Poikkeusoloissa toimitaan tällä hetkellä kuntien valmiussuunnitelmien mukaisesti, sosiaalipäivystys osallistuu sosiaalipäivystystehtäville tarvittaessa. Tulevaisuudessa suunnitelmassa on, että sosiaalitoimen varautumisesta vastaisi 24/7 sosiaalipäivystys (STM, Merja Rapeli).

Maakunnallisen sosiaalipäivystyksen aloittaessa 1.1.2020 on pääsääntöisesti työvuorojen henkilöstövahvuus nykyinen eli kaksi (2) työntekijää vuorossaan. Aiemmin kohdassa 2.1 (muiden maakuntien mallit) tehdyn selvityksen perusteella edellä mainittu henkilöstöresursointi on yleisesti käytössä. Toiminta organisoidaan 12 tunnin työvuoroissa ympäri vuorokauden. Sosiaalipäivystys toimii Kuopion yliopistollisen sairaalan Sote-Tike tiloissa. Toimitilaratkaisu Sote-Tikessä mahdollistaa saumattoman yhteistyön ja tietojen vaihdon reaaliaikaisesti ensihoidon kenttäjohtojen kanssa. Sosiaalipäivystystehtävistä suuri osa on yhteistyötehtäviä ensihoidon kanssa. Toimitilojen sijainti Kuopion yliopistollisen sairaalan laajan ympärivuorokautisen päivystysyksikön ja perusterveydenhuollon yhteispäivystyksen yhteydessä vastaa päivystysuudistuksen tavoitteisiin sosiaali- ja terveyspalveluiden yhteistyöstä. Ruuhka-aikoihin lisätään henkilöstöresurssia tarpeen mukaan sivutoimipisteisiin (varaus 0,5 htv). Mahdollinen henkilöstöresurssien lisäys ja kohdentaminen maakunnan alueella edellyttää toimitilaratkaisuja työskentelyn mahdollistamiseksi.

Sosiaalipäivystyksen maakunnallista mallia ja mallin toimivuutta arvioidaan jatkuvasti tuotettuun tilastotietoon perustuen. Myös kuntien kokemukset palvelun toimivuudesta ja palvelun laadusta huomioidaan maakunnallisen mallin arvioinnissa. Saatujen kokemusten perusteella

nyt esitettyä maakunnallista toimintamallia voidaan muokata joustavasti tarpeiden mukaan.
Toimintamalli edellyttää toimijoiden muutosvalmiutta ja kehittämismyönteisyyttä.

LIITE 1 Kuntien maksuosuudet eri vaihtoehtojen mukaan

Kunta	Vuosi 2019 as.luku %-osuus (31.8.2018)		24,5 htv	13,5 htv	10 htv
			TA2019	TA2019	TA2019
			toimintakulut	toimintakulut	toimintakulut
			Malli 1	Malli 2	Malli 3
			1 864 695	1 027 485	761 100
Joroinen	4 843	1,93	36 013,97	19 844,43	14 699,58
Kaavi	3 026	1,21	22 502,22	12 399,18	9 184,58
Kuopio	118 434	47,23	880 709,88	485 289,12	359 473,42
Leppävirta	9 673	3,86	71 931,26	39 635,59	29 359,70
Rautalampi	3 225	1,29	23 982,04	13 214,60	9 788,59
Rautavaara	1 650	0,66	12 269,88	6 760,96	5 008,12
Siilinjärvi	21 637	8,63	160 899,06	88 658,67	65 673,09
Suonenjoki	7 179	2,86	53 385,14	29 416,30	21 789,86
Tervo	1 578	0,63	11 734,47	6 465,93	4 789,58
Tuusniemi	2 573	1,03	19 133,58	10 542,99	7 809,62
Varkaus	20 956	8,36	155 834,95	85 868,24	63 606,10
Vesanto	2 083	0,83	15 489,80	8 535,19	6 322,37
Ylä-Savon sote	37 445	14,93	278 451,98	153 432,72	113 653,87
Lapinlahti	9 656	3,85	71 804,84	39 565,93	29 308,10
Pielavesi	4 545	1,81	33 797,95	18 623,36	13 795,08
Keitele	2 253	0,90	16 753,97	9 231,78	6 838,35
	250 756	100,00	1 864 695,00	1 027 485,00	761 100,00

Kuvaus Kuopion kaupungin psykososiaalisen kriisivalmiusryhmän toimintamallista

Kriisivalmiustyöryhmä on perustettu vuonna 2010. Työryhmään kuuluu 21 työntekijää. Työntekijät ovat sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia (mm. mielenterveyshoitaja, perushoitaja, sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, sosiaalityöntekijöitä, psykologeja eri työpisteistä), jotka ovat saaneet erillisen kriisityön koulutuksen.

Toimintamalli valmiustilanteessa

Kuopion kaupungin sosiaalipäivystys ottaa vastaan suuronnettomuushälytyksen ja sosiaalipäivystys edelleen tekee kriisivalmiusryhmälle suuronnettomuushälytyksen. Tilannearvion jälkeen kutsutaan kriisiryhmäläiset paikalle ja kriisiryhmä jalkautuu ennalta sovittuihin paikkoihin perustaen tarvittavan määrän ryhmiä. Suuronnettomuusvalmiustilanteissa toimitaan myös virka-ajan ulkopuolella. Kriisitilanteen laajetessa tai niin vaatiessa sosiaali- ja terveyskeskuksen muuta henkilökuntaa lähtee tarvittaessa kriisityöhön mukaan. Seurakuntien henkisen huollon ns. HEHU-ryhmä on myös käytettävissä.

Kriisituki normaaliaikana

Lakisääteinen kriisituen työryhmä koostuu edellä mainituista psykososiaalisen kriisivalmiusryhmän jäsenistä. Kriisituen työryhmä on jaettu kolmen työntekijän ryhmiin. Kriisituen työryhmä tarjoaa psykologista ensiapua tällä hetkellä kuopiolaisille onnettomuuksien ja järkyttävien tapahtumien käsittelyyn. Toimintaan eivät kuulu parisuhde-, perheväkivalta- tai rikosuhritilanteet, joissa tilanteissa palveluja tarjoavat sosiaali- ja terveydenhuollon muut palvelut sekä Kuopion kriisikeskus.

Ilmoitukset psykologisen ensiavun tarpeesta tulevat viranomaisilta viranomaisnumeroon tai viranomaisähköpostiin. Pääsääntöisesti kriisiryhmän johtaja ottaa yhteyttä asiakkaisiin, sopii ajat ja ilmoittaa ryhmälle ajanvarauksesta. Kriisitukiryhmän ajat on varattu etukäteen, yksi aika joka päivä.